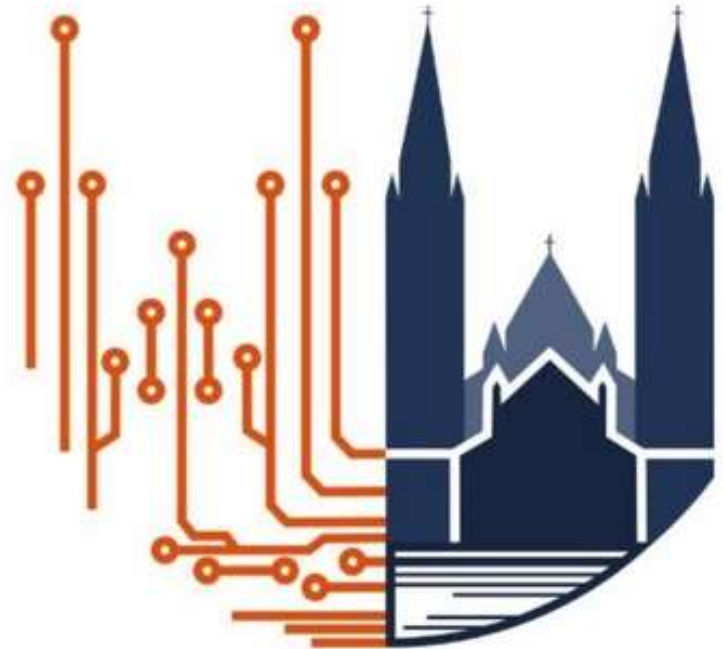

MAGYAR KÖNYVTÁROSOK EGYESÜLETE

55. VÁNDORGYŰLÉSE

Zöldkönyvtári hálózat Magyarországon keretek, jó gyakorlatok, kérdések

2024. július 18. - Liebhauser János
Szekszárd, Illyés Gyula Könyvtár

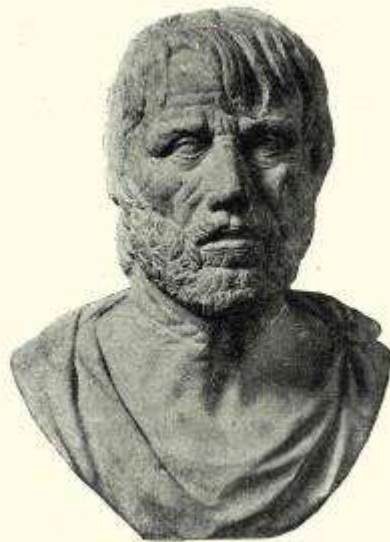
A változás részesei vagyunk: Mi és MI

2024. JÚLIUS 17-20.

SZEGED

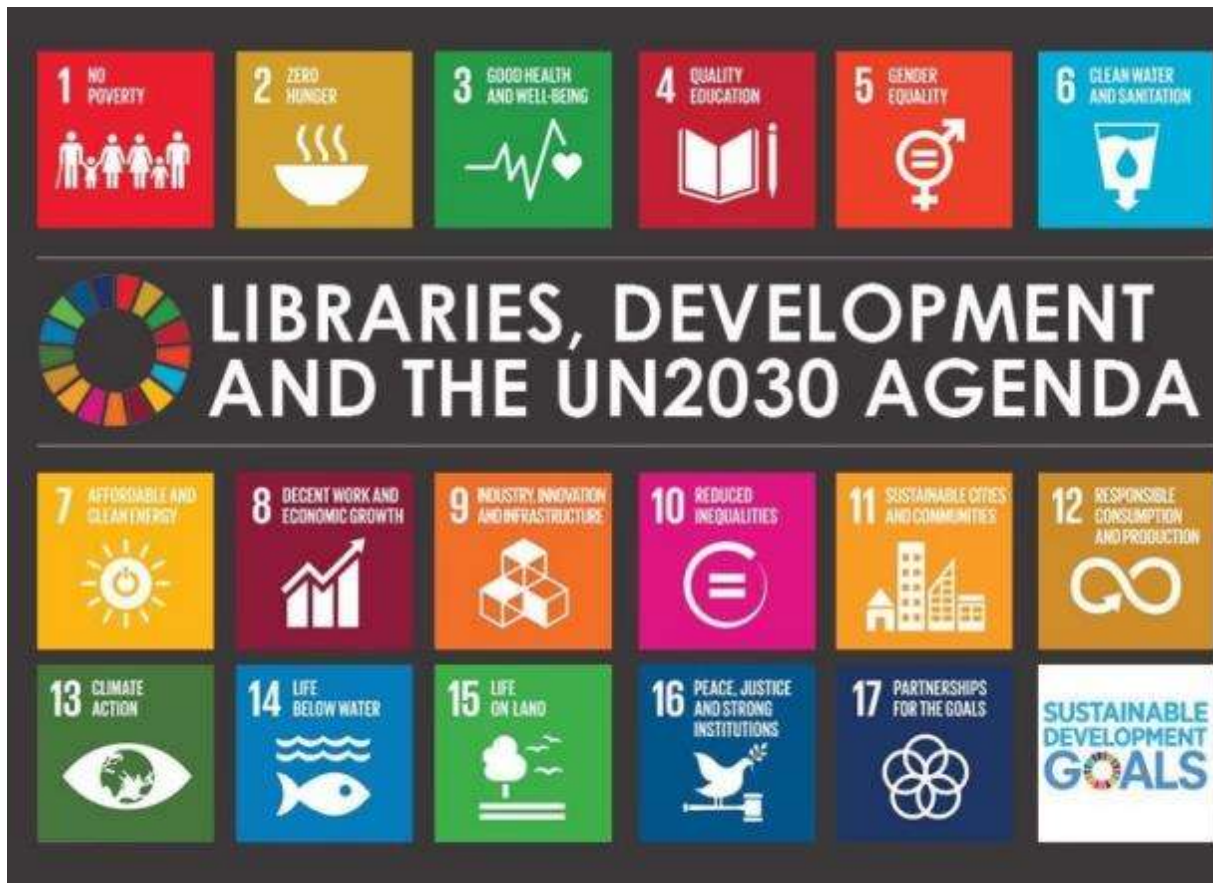
***"Semmilyen szél nem kedvez annak,
aki nem tudja, melyik kikötőbe tart."***

Genova.

ENSZ fenntarthatósági célok

- 2015 szeptember az ENSZ 193 tagállama New York-ban az ENSZ-csúcstalálkozón elfogadták az új globális fejlődési programot
- IFLA (*International Federation of Library Associations and Institutions*) konzultánsi szerepe az ENSZ különböző szervezeteiben
- A könyvtárak népszerűsítése az ENSZ 2030 Fenntartható fejlődés programjában

STRATÉGIA

Zöldkönyvtári pályázat

- ENSULIB (*Environment, Sustainability and Libraries*) 2021-ben az IFLA szekciójává alakult
- Az ENSULIB 2016-tól évente meghirdeti a Zöld Könyvtár Díj pályázatot
- 1. kategória: A legjobb zöld könyvtár
- 2. kategória: A legjobb zöld könyvtári projekt

NEMZETI FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI KERETSTRATÉGIA

[...] A fenntarthatóság felé való átmenet megtalálásában nemzetközi szinten egybehangzók az alapelvek, de nincs egyedüli recept, következésképpen magunknak kell meghatároznunk Magyarország fenntartható fejlődéshez vezető saját útját, ennek stratégiáját. ennek alapjait jelöli ki a jelen Keretstratégia, melynek közvetlen előzménye a hazai nem fenntartható folyamatokat és állapotokat feltáró, problémaösszegző, az Országgyűlés által 2009-ben megismert, „Jövőkereső – A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács jelentése a magyar társadalomnak” című helyzetértékelés. [...]

T2.10 A társadalmi erőforrások fejlesztésének fontos színterei a kulturális közintézmények. A közgyűjteményekben, közművelődési intézményekben, **könyvtárakban** működő közösségek az egész életen át tartó tanulás új tanulási alkalmain, a gyakori együttműködésekben, a kreatív együttléteken és az összetartó értékek, élmények, érdekek folyamatos elsajátításával jelentős mértékben hozzájárulnak a bizalom újratermeléséhez, a társadalmi összetartozás erősödéséhez.

Többek között ezért is fontos a művelődési házak, múzeumok, **könyvtárak hálózata**, ahol kedvező körülmények között, minimális költséggel életben tartható és működtethető Magyarország közösségi kapcsolatrendszerének jelentős része.

Magyar IFLA zöldkönyvtárak

2018-ban a Tatabányai József Attila Megyei Könyvtár nyerte el a Green Library Award-ot

<https://zoldkonyvtar.jamvk.hu/2018/09/15/green-library-award-2018-a-jamk-is-elismeresben-reszesult/>

IFLA Green Library Award 2019

Administered by ENSUIB, IFLA Environment, Sustainability and Libraries SIG
(<https://www.ifla.org/environment-sustainability-and-libraries/>)

Awarded as Runner up:

**Hungary, Kiskunfélegyháza
Sándor Petőfi Town Library**

Submission Title:
"Sándor Petőfi Town Library's Green Road
in Art-Relic's Environment"

The submission was characterized by the International ENSUIB award reviewing committee as an initiative that "covered many of the different areas and the library is doing significant work in a field that is appropriate to their community and resources. The library has initiated many projects from ecological activities to literature participation and several activities are offered also to stakeholders. Thus, the library has been modelled as being in close to environmental standards and various projects have been offered to libraries, stakeholders and users. The library has also created an Eco-Work Team to plan and coordinate future work."

IFLA and ENSUIB recognize the winner! Adana, Greece, 27 August, 2019.

Ilona Schaub

Head Librarian
ENSUIB Co-ordinator

P. H. H. H.

Public Manager
ENSUIB Co-ordinator

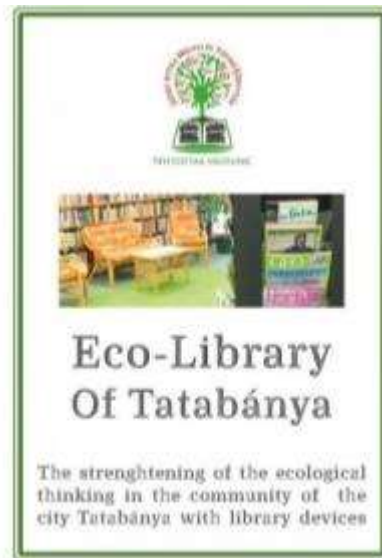
ILLYÉS GYULA
KÖNYVTÁR

2019-ban a Kiskunfélegyházi Petőfi Sándor városi Könyvtár nyert a Green Library címet

https://psvk.hu/hir/zold_konyvtar_dij_2019_evi_magyar_orosz_dijazottja_lett_konyvtarunk

2020-ban az Óbudai Platánkönyvtár Ezüsthegyfi Fiókkönyvtára kapta meg a Green Library címet

<https://platankonyvtar.hu/zold-koncepcio/>

**Óbudai
Platán Könyvtár**

Az Illyés Gyula könyvtár jövőképe

A fenntarthatóság elvei szerint működő, közösségvezérelt, valóságos és virtuális élménykönyvtárrá válunk.

**Az a gyerek,
amelyik olvas,
gondolkodni képes
felnőtt lesz**

Híd-szerepet töltünk be kultúrák, intézmények, helyi kisközösségi kultúrák és globális virtuális tudástárak között.

Az olvasás és a kultúra alapintézményeként tértől és időtől függetlenül esélyteremtő információt szolgáltatunk.

Az éghajlati és környezeti válság hatása már most is érezhető globális és helyi szinten egyaránt. Mindenkit érint, de valószínűleg az emberiség leghátrányosabb rétegeit a legsúlyosabban. Éppen azokat, akik a legkevésbé felelősek a válságért.

Könyvtárként meghatározó, véleményformáló szerepünk van az általunk szolgált közösségekben. Ezzel a kiáltvánnyal egy közös jövőképet szeretnénk megfogalmazni: saját környezetvédelmi intézkedéseinkkel példát mutatva olvasóinknak, és erőnket arra fordítva, hogy tájékoztassuk és inspiráljuk az embereket a pozitív cselekvésre és az alkalmazkodóképesség fejlesztésére közösségeinkben.

Tudatában vagyunk ágazatunk sokszínűségének, ezért ez a kiáltvány elfogadása egy jó kezdeményezés lehet minden könyvtár számára, hogy segítsük őket abban, hogy a rendelkezésükre álló erőforrásokkal végrehajtsák mindazokat a lehetséges változtatásokat, melyekre képesek.

<https://mke.info.hu/konyvtarvilag/2022/11/green-libraries-manifesto-zoldkonyvtarak-kialtvanya/7985/>

E kiáltvány aláírásával vállaljuk, hogy:

1. Döntéseinkben a környezeti fenntarthatóságot helyezzük középpontba
2. Innoválódunk és fejlesztünk
3. Együttműködünk közösségeinkkel
4. Hallatjuk a hangunkat a komolyabb nyomásgyakorlás érdekében
5. Együttműködünk a partnerekkel
6. Bővítjük és megosztjuk tudásunkat
7. Támogatjuk a fiatalokat

<https://www.cilip.org.uk/general/custom.asp?page=greenlibrariesmanifesto>

IFLA Section Environment, Sustainability and Libraries

IFLA Green Library Award 2023

Administered by ENSULIB, Environment, Sustainability and Libraries Section
(<https://www.ifla.org/environment-sustainability-and-libraries>)

Awarded as 2nd Place Winner in Category
"Best Green Library/Grand Scale Project"

IFLA GREEN LIBRARY AWARD

"Illyés Gyula" Library of Tolna County,
Hungary

Title
Library at the Gates of Cultures & Gemenc

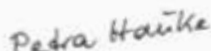
submitted by János Liebhauser

This project truly deserves to be awarded as it demonstrates a strong community commitment that includes several partnerships with local, national and international organisations. An impressive aspect is their commitment to collaboration and learning about sustainable initiatives from other libraries around the country, enabling the growth of a county-wide green library network. Worth noting, the library also has set sustainability issues as a core of its mission statement.

IFLA and ENSULIB congratulate the 2nd Place Winner!

Rotterdam (Netherlands), August 2023

Harri Sahavirta
ENSULIB Chair

Petra Hauke
ENSULIB Secretary

LIBRARY AT THE GATES OF CULTURES & GEMENC

NORBERT KOVÁCS, HUNGARY

IFLA GREEN LIBRARY AWARD

2. helyezett a "Legjobb zöld könyvtár /
nagyszabású projekt" kategóriában

Az ILLYÉS GYULA KÖNYVTÁR (Tolna vármegye, Magyarország)
"Könyvtár a kultúrák és Gemenc kapujában" című projektje

- Ez a projekt valóban megérdemli a díjat, mivel erős közösségi elkötelezettséget mutat, számos helyi, nemzeti és nemzetközi szervezettel való partnerség iránt.
- Lenyűgöző szempont az ország más könyvtáraitól származó fenntartható kezdeményezések megismerése iránti elkötelezettségük, lehetővé téve a megyei zöld könyvtári hálózat növekedését.
- Érdeemes megjegyezni, hogy a könyvtár a fenntarthatósági kérdéseket is a küldetésnyilatkozatának központi elemeként tűzte ki.

Zöldkönyvtári hálózat

Tolna vármegyében

Tolna Megyei Könyvtárellátási Szolgálatrendszert Kérdés - Válasz - Szolgáltatások - Katalógus - Hírek - Könyvtársatalkák -

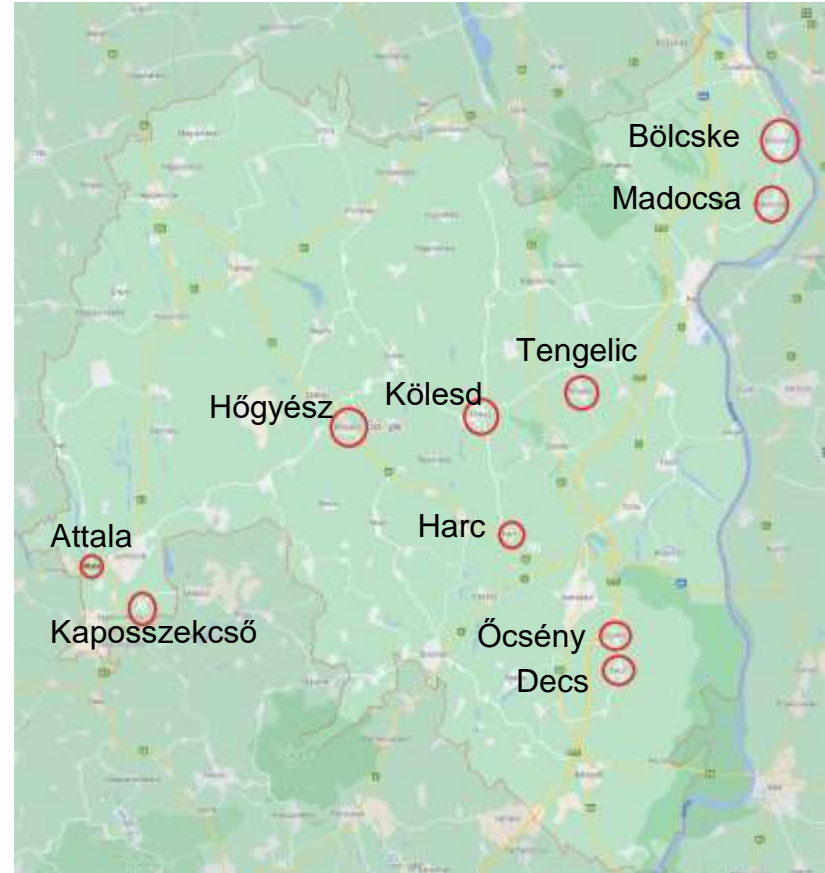

Megyei zöldkönyvtári hálózat

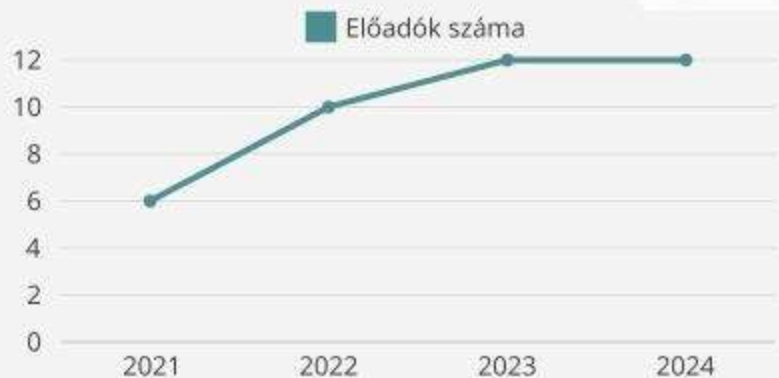
A megyei zöldítés eszközei:

- szakmai továbbképző alkalmak szervezése
- emelt dokumentum beszerzési keret a zöldgyűjtemények kialakítására
- külön bűtor a zöld kiemelés elhelyezésére
- plusz pénz a zöld programokra
- szelektív hulladéktárolók beszerzése
- jó gyakorlatok bemutatása, ajánlása

A zöld gondolatot komolyan véve önkéntes alapon ösztönözzük csatlakozásra a kistelepülési partner könyvtárakat: eddig már tíz település könyvtára csatlakozott a Tolna megyei zöldkönyvtárak hálózatához, ezáltal érve el 20 467 főt.

Zöld programok- KSZR

Népszerű előadóink

Csigabiga

Gruber László

Sár József

Simon Szilvi

Gévai Csilla

1. Zöldkönyvtári találkozó

Szekszárd, 2022. április 21-22.

Országos együttműködés

A 2022-ben megtartott kétnapos **Szekszárdi Zöldkönyvtári Találkozó** célja volt:

- személyes kapcsolatok kialakításán keresztül megismerni a sikeres könyvtárak jó gyakorlatait
- kezdeményezni a zöldkönyvtári mozgalomban résztvevő könyvtárak országos összefogását

A találkozón megfogalmazott **Együttműködési Nyilatkozatot** eddig már nyolc könyvtár írta alá.

Az összefogás első eredményeként a Magyar Könyvtárosok Egyesületének **53. Vándorgyűlésén** önálló szekció keretében mutatkoztak be az együttműködő könyvtárak.

A hagyományteremtés szándékával elindított Zöldkönyvtári Találkozók második helyszíne 2023-24-ban Tatabánya volt.

- <https://www.igyuk.hu/wp-content/uploads/2022/06/Zoldkonyvtari-talalkozo-2022-sajtoanyaga.pdf>
- <https://www.igyuk.hu/wp-content/uploads/2023/02/Egyuttmukodesi-megallapodas-zoldkonyvtari-halozat.pdf>

MAGYAR KÖNYVTÁROSOK EGYESÜLETE
53. VÁNDORGYŰLÉS
2022. JÚLIUS 14-16. - KAPOSVÁR

Zöldkönyvtári szekció ülések - lépcsőfokok

- 2022 - Kaposvár – Bemutatkozás
- 2023 - Tatabánya – Zöldkönyvtári díj ötlete
- 2024 - Szeged – Könyvtárostanárok Egyesülete; ökoiskola – A partneri kapcsolatok új irányai

2024.októbar 16-18 - Paks – *„Országos továbbképzés a magyar városi könyvtárak részére a zöldkönyvtári hálózat továbbfejlesztéséről”* - Zöldkönyvtári díj tervezet kidolgozása

MAGYAR KÖNYVTÁROSOK EGYESÜLETE
53. VÁNDORGYÜLÉS
2022. JÚLIUS 14-16. · KAPOSVÁR

MAGYAR KÖNYVTÁROSOK EGYESÜLETE
55. VÁNDORGYÜLÉSE

A változás részesei vagyunk: Mi és MI
2024. JÚLIUS 17-20.
SZEGED

A kulturális és kreatív szektorok zöld átállásáról szóló OMC-munkacsoport

Közgyűjteményekért és Kulturális Fejlesztésekért Felelős Helyettes Államtitkárság kérdése

A szakmai válaszadásba az alábbi könyvtárakat és MKE tagokat vontak be:

- Gödöllői Városi Könyvtár és Információs Központ,
- Illyés Gyula Könyvtár Szekszárd,
- József Attila Megyei és Városi Könyvtár Tatabánya,
- Kiskunfélegyházi Petőfi Sándor Városi Könyvtár,
- Óbudai Platán Könyvtár,
- PTE Egyetemi Könyvtár és Tudásközpont.

Az uniós kulturális együttműködés irányai az OMC szakértői csoportok munkája tükrében

A Nyitott Koordinációs Módszer (OMC) a kultúra területén

A kulturális és kreatív szektorok zöld átállásáról szóló OMC-munkacsoport

jó gyakorlatokat

(Az alábbi gyakorlatok közül jó párat többen is alkalmaznak a megkérdezett könyvtárak közül).

- újrahasznosítási ötletek, játékok a látogatók számára. A közösségi programokon a fenntarthatóság szem előtt tartása, preferálása, propagálása [saját bögre, házi süti, üvegpoharak, kancsó, tányér, semmi eldobható stb.)
- madárbarát klub, madárbarát és állatbarát könyvtár kihíváshoz történő csatlakozás
- ökosarok-ökotéka folyamatos fejlesztése, gondozása, rendelés, állományalakítás: kereshető, elkülönített zöld állományrész életkorok szerint: könyvek, filmek, társasjátékok stb.
- öko-cikktár: kurrens on-line sajtóbibliográfia
- zöld hírlevelek: on-line öko-hírek/hírlevél: adatgyűjtés, szerkesztés
- szemléletformáló ismeretterjesztő előadások, foglalkozások már kisgyermekkortól minden generáció számára
- kézműves alkalmakon madáretetők, itatok, rovarhotelek, méhlegelők kialakítására magbombák készítése
- a kistérségi településeken is javasoljuk meghonosítani a szelektív hulladékgyűjtőket, használt sütőolaj gyűjtőket, a Jane Goodall Intézet-Afrikáért Egyesület - Követ Egyesület - Védegylet Egyesület együttműködésében indított „Passzold vissza tesó” kampányban elhelyezett elemgyűjtőket - ennek apropóján vidéken is a körforgás gazdasághoz, kapcsolódó előadások tartását a visszagyűjtés fontosságáról
- plusz forrásokat biztosítása zöld előadások tartására: környezeti neveléssel foglalkozó szakember, környezeti mérnök, biológus, gyógynövény szakember szerepel a térségbe kijánlott előadók között stb.

KÖZKÖNYVTÁRI BÖRZE 2024

KÖZKÖNYVTÁRI BÖRZE 2024

ZÖLDKÖNYVTÁRI HÁLÓZAT

zöldkönyvtári összefogás

Agenda 2030 ORSZÁGOS HÁLÓZAT

IFLA GREEN LIBRARY AWARD

VÁRMEGYEI HÁLÓZAT

ELYES GYULA KÖNYVTÁR

- öko-gyűjtemény
- szemléletformálás
- szolgáltatások
- épület - zöld iroda

ÖKOÖRZEM VÁSÁR - KISZARAS VÁSÁR

Tudathatóság és könyvtárak:

- könyvszer adta lehetőség a társadalmi szerepvállalásra
- hiteles információk, megosztás és kölcsönzés kultúrája
- környezettudatos szemléletformálás egy ekológikus kultúra érdekében

KSZR: 97 kistelepülés: vármegyei zöld összefogás lehetősége

12 TELEPÜLÉS 24 100 LAKOS

- szakmai továbbképző alkalmak
- emelt dokumentum beszerzési keret
  - külön bútor
  - plusz forrás zöld programokra
- szelektív hulladéktalálók
- jó gyakorlatok

„A tudás erőforrás kölcsönösséggé vált.”
(Hans Jonas)

GLOBALIS ZÖLD GONDOLAT - HELYI CSELEKVÉS - EGYEDI FEJLŐDÉS

Készítette: Kovács Norbert

„Ha hajót akarsz építeni, ne hívj össze embereket, hogy tervezzenek, hozzák a szerszámaikat, szervezzék a munkát, vágják a fát,

hanem keltsd fel bennük a vágyat a végtelen tenger iránt!”

Antoine de Saint-Exupéry

Köszönöm a figyelmet!

www.igyuk.hu

<https://www.facebook.com/IGYUK>

<https://www.facebook.com/igyukzoldfolyam>

